

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg vill lyfta fram olika exempel på det trygghetsarbete som pågår i staden. Arbetet genomförs av offentliga och privata aktörer, föreningar, ellsjälar och många andra. Tanken är att inspirera till nya trygghetsskapande processer.

UNGDOMSPROJEKT MAJORNA

Jesper Bryngelsson ledde Ungdomsprojekt Majorna under åren 2004–2006. Rent konkret resulterade projektet i ett helt nytt Karl Johans torg, men han tycker att vägen dit har varit minst lika viktig.

UNGDOMAR GJORDE TORGET TRYGGARE

Zandile Zulu, 19-årig rappare och hiphop-producent, leder kurser i inspelningsteknik och produktion i den före detta fritidsgården som numera är aktivitetshus. Det nya Karl Johans torg har blivit en samlingsplats för ungdomarna och atmosfären har blivit tryggare, tycker han.

**En nerlagd fritidsgård blev ett aktivitetshus.
En nersliten och otrygg grusplan blev en populär näridrottsplats.
Men framför allt resulterade Ungdomsprojekt Majorna i samverkan, samarbete och samvaro.**

Karl Johans torg i Majorna i Göteborg brukade mest vara fullt av hundbajs och glaskross.

Nu har torget i stället fyllts med aktiviteter, ungdomar och barn.

Som sjätteklassarna Egil Ahlenius, Kåre Kjellgren och Oliver Heilmann från den intelligande Karl Johansskolan, som spelar en improviserad basketmatch i torgets "bollbinge".

Egil summerar förändringen:

- Torget är mycket bättre än förut!

19-årige Zandile Zulu håller med. Han sitter ett bollkast därifrån, i hiphop-studion i den före detta fritidsgården som numera är aktivitetshus.

- Detta har varit en dröm för Majorna, torget har blivit en samlingsplats för ungdomarna och det behövdes verkligen! Det är en mycket tryggare atmosfär nu, det tror jag att många känner, säger Zandile,

som leder kurser i inspelningsteknik och produktion i studion och även gör egen musik.

Förändringen av Karl Johans torg är ett resultat av Ungdomsprojekt Majorna, som genomfördes 2004–2006.

- Men projektet består inte bara av en idrottsplats och ett aktivitetshus. Det handlar om att hjälpas åt, att ta makten över en situation och att skapa gemenskap. Resan bakom är minst lika viktig som resultatet, säger projektledaren Jesper Bryngelsson.

Denna resa inleddes hösten 2003 i ett Majorna som hade stora problem med skadegörelse, otrygghet, vilsna ungdomar och nerskärningar. Men i landshövdingehusbebyggelsen grodde också ett stort engagemang bland föräldrar, föreningar, kyrkor och stadsdelsförvaltning. Denna kollektiva vilja att förbättra situationen snappades upp av Familjebostäder och Hyresgästföreningen. De bestämde sig för att finansiera ett treårigt projekt med boinflytandemedel och Jesper Bryngelsson anställdes som projektledare. Ett stort nätverk bestående av 25–30 aktörer bildades och tolv av de engagerade föreningarna bildade Majornas Samverkansförening (se även under "Så gjorde vi").

Stort engagemang

- Det har alltid funnits ett stort engagemang och en stark "vi"-känsla i Majorna och det har funnits stora kontaktnät tidigare. Men det har ofta stupat på att det har saknats någon som har kunnat samordna allt och haft tid att ringa alla de där samtalen som behövs, säger samverkansföreningens ordförande My Welther.

Nu fanns dock en sådan heltidsanställd person i form av Jesper, som ägnade mycket tid åt att prata med och sammanföra människor.

- Torget var ett återkommande samtalsämne. De som brukade spela fotboll där berättade till exempel att de slutat använda planen till matcher på grund av all skadegörelse. Folk tyckte att torget var fullt, oanvändbart och otryggt. Därför blev det naturligt att jobba för att förvandla det till en positiv mötesplats. Särskilt som fritidsgården på torget lades ner i samma veva, berättar Jesper.

Förändringsarbetet drogs igång i tre parallella spår. Förutom de många redan aktiva föreningarna engagerades även de boende i området, bland annat genom en studiecirkel om torgets historia efter en idé av Tryggare och Mänskligare Göteborg. Den

tredje gruppen vars synpunkter var viktiga var förstas ungdomarna. Elever på Karl Johansskolan fick därför arbeta med sin vision av torget tillsammans med arkitekten Lisa Åhlström.

- När vi sedan skulle göra ett gemensamt förslag av de tre gruppernas önskemål upptäckte vi att inget behövde tas bort. Föreningarnas, de boendes och ungdomarnas bilder av hur de ville ha torget var nästan identiska. En förklaring till det tror jag är att det redan från början fanns en vilja att kompromissa och att det därför uppstod en spontan dialog mellan grupperna. Men folk hade också fokuserat på olika saker: Vissa är intresserade av träd, andra av fotboll, säger Jesper.

Plats för spontanitet

Detta återspeglas också på det nya Karl Johans torg, som invigdes i september 2006. Där finns en stor fotbollsplan med konstgräs för inbokade matcher och träningspass och en "bollbinge" – en mindre plan med rink runt för spontanspelande av basket och andra bollsporter. Men också en friidrottsyta, lekskulpturer i sten, en boulebana, nya bänkar, bättre nattbelysning samt nya buskar, gångar och planteringar.

För finansieringen stod flera bostadsbolag, förvaltningar och idrottsförbund (se lista under "Så gjorde vi").

Av den före detta fritidsgården har blivit ett aktivitetshus där föreningar som ingår i Majornas Samverkansförening ansvarar för verksamheter av väldigt skiftande slag. Där finns kafé, replokaler och musikstudior och arrangeras barnpyssel, studiecirkel, föreningsmöten och öppen verksamhet.

- Samverkansföreningen är en produkt av de samtal som förts och aktivitetshuset är bara ett av våra projekt. Det har också startats kill- och tjejgrupper och nya ungdomsföreningar och dragits igång filmprojekt och bollek för barn bland annat. Föreningen ska inte vara en färdig struktur som bara verkar för vissa saker, utan en plattform att starta ifrån. Det handlar om att kunna förändra sin vardag, att inse att det man gör spelar roll och att våga förverkliga åtminstone delar av sina drömmar, säger föreningens ordförande My Welther.

SÅ GJORDE VI

- ▶ Hösten 2003 hade stadsdelen Majorna och kvarteren kring Karl Johans torg problem med skadegörelse, otrygghet och vilsna ungdomar. Ett stort engagemang bland föräldrar, föreningar, kyrkor och stadsdelsförvaltningen resulterade i att Familjebostäder och Hyresgästföreningen bestämde sig för att med boinflytandemedel finansiera ett treårigt projekt.
- ▶ Ungdomsprojekt Majorna pågick under åren 2004–2006. Jesper Bryngelsson anställdes som projektledare i januari 2004.
- ▶ Samverkan, samarbete och nätverksbyggande var högprioriterat.
- ▶ Ett stort nätverk bestående av 25–30 aktörer bildades. Förutom föreningarna ingick bland andra Missionskyrkan, Idrotts- och föreningsförvaltningen, Lokalförsörjningsförvaltningen, Park- och naturförvaltningen, Majornas stadsdelsförvaltning, Tryggare och Mänskligare Göteborg, Majornas brottsförebyggande råd, Dicksonska stiftelsen och Västsvenska idrottsförbundet.
- ▶ I november 2004 bildades Majornas Samverkansförening av tolv föreningar som var engagerade i projektet: Azalea BK, Karl Johans församling, Enastående föräldrar, Nya Galaxen Skaters, Hip-Hope, Hyresgästföreningen Västra Göteborg, IOGT Centro, JUNIS, KRIS, Ungdomens Nykterhetsförbund, Unplugged samt Vägen ut. Sedan dess har medlemsantalet vuxit till 20 föreningar, bland dem NBV, som bland annat har en omfattande musikverksamhet.
- ▶ Ganska snabbt hamnade fokus på Karl Johans torg, som många upplevde som fult, oanvändbart och otryggt. När fritidsgården på torget dessutom lades ner förstärktes viljan att förvandla platsen till något positivt.
- ▶ Förändringsarbetet drogs igång längs tre parallella spår: föreningarna, de boende och ungdomarna fick alla säga sitt. De sistnämnda genom att elever på Karl Johanskolan arbetade med sin vision av torget tillsammans med arkitekten Lisa Åhlström.
- ▶ Park- och naturförvaltningen sammanställde de tre gruppernas synpunkter till ett förslag till ny utformning av torget. Ytterst få kompromisser behövde göras, eftersom visionerna var i princip identiska.
- ▶ Det nya torget finansierades av SDF Majorna, Västsvenska idrottsförbundet, Idrotts- och föreningsförvaltningen, Familjebostäder, Park- och naturförvaltningen, Lokalförsörj-

ningsförvaltningen, Dicksonska stiftelsen och Svenska fotbollförbundet.

- ▶ Det nya Karl Johans torg invigdes i september 2006. Platsen hade då fått en konstgräsplan, en "bollbinge", en friidrottsyta, lekskulpturer i sten, en boulebana, nya bänkar, bättre belysning samt nya buskar, gångar och planteringar.
- ▶ Den före detta fritidsgården blev ett aktivitetshus där föreningar som ingår i Majornas Samverkansförening ansvarar för kafé, re-plokaler, musikstudior, barnpyssel, studiecirklar, föreningsmöten, öppen verksamhet med mera.
- ▶ Samverkansföreningens medlemmar har också startat andra projekt, som kill- och tjejgrupper, nya ungdomsföreningar, filmsatser och bollaktiviteter för barn.
- ▶ Läs mer om Ungdomsprojekt Majorna på: www.ungdomsprojektmajorna.se
- ▶ Läs mer om Majornas Samverkansförening på: www.karljohan.org

SVÅRIGHETER

- ▶ Det är en utmaning att fortsätta resan så att projektet inte stelnar. Man måste ständigt jaga nya grupper att involvera.
- ▶ Många eldsjälar vill att saker ska hända snabbt. Men om alla ska känna sig delaktiga måste man vara flexibel och öppen för nya idéer. Därför måste man stanna upp och lyssna ibland.

LÄRDOMAR

- ▶ Man ska inte börja med att sätta upp ramar, det blir en begränsning för människors kreativitet. Man måste få spinna loss – ramar kommer ändå!
- ▶ Var inte rädd för att fråga och vara nyfiken. Resan är lika betydelsefull som målet – ibland mer.

TIPS

- ▶ Om man gör sig outhärlig och skapar verksamheter som andra ska konsumera och man sedan försvinner gör man folk en björntjänst. Det är mycket bättre med "hjälp till självhjälp". Att ge människor verktyg och skapa egenmakt får mycket större effekt.
- ▶ Gå samman! Och möts på olika nivåer och olika plan. Då blir det lätt för många att hitta en egen väg in och fler kan känna sig delaktiga.

KONTAKT

- ▶ Jesper Bryngelsson, projektledare för Ungdomsprojekt Majorna: 0708-79 41 07, jesper.bryngelsson@hyresgastforeningen.se
- ▶ Helena Mehner, marknadschef på Familjebostäder i Göteborg AB: 031-731 67 00 (växel), helena.mehner@familjebostader.goteborg.se
- ▶ My Welther, ordförande för Majornas Samverkansförening: 0733-42 98 10, my.welther@hotmail.com
- ▶ Gerd Cruse Sondén, arkitekt på Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-61 20 66, gerd.cruse.sonden@stadshuset.goteborg.se